

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 168/2013-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. marca 2013 predbežne prerokoval sťažnosť R. A., N., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. E. H., spol. s r. o., N., za ktorú koná advokátka JUDr. E. H., ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1 To 54/2012 z 23. mája 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. A. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. augusta 2012 doručená sťažnosť R. A. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 To 54/2012 z 23. mája 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície v N. ČVS: ORP-1737/OVK-NR-2010 Da (ďalej len „uznesenie o vznesení obvinenia“) z 23. novembra 2010 bolo proti sťažovateľovi a ďalším dvom osobám vznesené obvinenie pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) formou spolupáchateľstva. Prokurátor Okresnej prokuratúry Nitra (ďalej len „okresná prokuratúra“) podal 2. augusta 2011 na sťažovateľa a ďalších dvoch spoluobvinených pre tento zločin obžalobu. Okresný súd Nitra (ďalej len „okresný súd“) na verejnom zasadnutí 5. marca 2012 predbežne prerokoval podanú obžalobu a rozhodol uznesením sp. zn. 4 T 91/2011 tak, že obžalobu podanú na sťažovateľa a ostatných obvinených odmietol a vec vrátil prokurátorovi. Okresný súd tak rozhodol z dôvodu podľa § 244 ods. 1 písm. h) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), pretože postupom orgánov činných v trestnom konaní mali byť porušené práva sťažovateľa na obhajobu. Podstata pochybenia sa mala týkať toho, že orgány činné v trestnom konaní nezisťovali od sťažovateľa, ktorého z jeho obhajcov (JUDr. E. H. alebo JUDr. M. K., pozn.) určil na doručovanie písomností. Podľa okresného súdu bolo povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní doručiť uznesenie o vznesení obvinenia z 23. novembra 2010 aj JUDr. E. H., ktorá mala ako obhajkyňa sťažovateľa tiež právo podať proti tomuto uzneseniu sťažnosť.

Uznesenie okresného súdu z 5. marca 2012 sp. zn. 4 T 91/2011 napadol hneď na verejnom zasadnutí prokurátor sťažnosťou, ktorú následne písomne odôvodnil. O sťažnosti prokurátora okresnej prokuratúry rozhodol krajský súd napadnutým uznesením, ktorým zrušil uznesenie okresného súdu z 5. marca 2012 a okresnému súdu uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Ako sťažovateľ v sťažnosti uvádza, na základe výroku napadnutého uznesenia bol v trestnej veci sťažovateľa nariadený termín hlavného pojednávania na 3. a 5. október 2012.

3. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol v štádiu po začatí trestného stíhania vo veci vypočutý ako zadržaný podozrivý 22. novembra 2010. Sťažovateľovi bolo dané poučenie v zmysle § 85 ods. 6 Trestného poriadku, kde uviedol, že si za obhajcu volí

JUDr. E. H., avšak sťažovateľ nepredložil písomné splnomocnenie udelené tejto obhajkyňi. Následne na druhý deň bol uznesením o vznesení obvinenia z 23. novembra 2010 sťažovateľ spolu s ďalšími osobami obvinený zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona. Sestra sťažovateľa písomne zvolila 23. novembra 2010 sťažovateľovi za obhajcu v tejto trestnej veci JUDr. M. K., pre ktorého udelené splnomocnenie bolo následne predložené vyšetrovateľovi. Zároveň bolo v ten istý deň predložené vyšetrovateľovi aj splnomocnenie, ktoré mal sťažovateľ udeliť na svoju obhajobu JUDr. E. H. avšak bez uvedenia konkrétnej trestnej veci, ktorej sa obhajoba má týkať. V splnomocnení udelenom JUDr. E. H. bol jeho vecný rozsah vymedzený iba označením „*trestná obhajoba*“, t. j. bez označenia čísla vyšetrovacieho spisu či trestného činu a príslušného zákonného ustanovenia Trestného zákona, ktorého sa obhajoba týka. V splnomocnení tiež nebol uvedený dátum, kedy bolo podpísané sťažovateľom. Uznesenie o vznesení obvinenia z 23. novembra 2010 bolo sťažovateľovi oznámené doručením jeho rovnopisu v ten istý deň, t. j. 23. novembra 2010, a zároveň bolo doručené v tento deň aj obhajcovi JUDr. M. K.. Sťažovateľ sám a ani prostredníctvom obhajcu JUDr. M. K. nepodal sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia z 23. novembra 2010.

4. Podstata sťažnosti sa týka údajného pochybenia pri doručovaní uznesenia o vznesení obvinenia z 23. októbra 2010, pretože podľa sťažovateľa „... *vec realizujúci policajt...*“ ho mal doručiť aj jeho zvolenej obhajkyňi JUDr. E. H. Sťažovateľ si zvolil dvoch obhajcov, a keďže nebol určený obhajca na doručovanie písomností, mal vyšetrovateľ uznesenie doručiť v zmysle § 44 ods. 8 Trestného poriadku JUDr. E. H., pretože mala byť zvolená za obhajcu ako prvá. Obhajkyňa sťažovateľa ako oprávnená osoba by bola oprávnená tiež podať proti uzneseniu o vznesení obvinenia z 23. novembra 2010 sťažnosť. Tým podľa sťažovateľa došlo k zásadnému porušeniu jeho práva na obhajobu.

5. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti týmto nálezom:

„1. *Základné právo na spravodlivé súdne konáme sťažovateľa, upravené čl. 46 odsek 1, čl. 47 odsek 2, čl. 47 odsek 3 a čl. 50 odsek 3 Ústavy Slovenskej republiky Uznesením*

Krajského súdu zo dňa 23. 05. 2012, sp. zn. 1 To/54/2012-425-IČS: 411 1010905 porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu zo dňa 23. 05. 2012, sp. zn. 1 To/54/2012-425-IČS: 41 11010905 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. R. A., rod. R., nar..., trváte bytom... N. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 15.000,- EUR, ktoré predstavuje mieru právnej neistoty, do ktorej sa sťažovateľ dostal postupom Krajského súdu v Nitre vydaním uznesenia zo dňa 23. 05. 2012, sp. zn. 1 To/54/2012-425-IČS: 41 11010905.

4. R. A., rod. R., nar..., trvale bytom... N. priznáva trovy konania a právneho zastúpenia v sume 269,58 € slovom dvestošesťdesiatdeväť eur päťdesiatosem centov, ktoré je Krajský súd Nitra povinný zaplatiť na účet Advokátska kancelária JUDr. E. H., spol. s r. o... N., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti, alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene

môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

8. Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, ako aj základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy. V sťažnosti poukazuje na porušenie svojho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. na právnu pomoc podľa čl. 47 ods. 2 ústavy. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy sťažnosť bližšie neodôvodňuje. Sťažovateľ podal sťažnosť v zastúpení JUDr. E. H., ktorej podľa názoru sťažovateľa malo byť doručené uznesenie o vznesení obvinenia z 23. novembra 2010. Obsah sťažnosti je však formulovaný tak, akoby sa svojich práv domáhala predovšetkým obhajkyňa. Podľa sťažovateľa tým, že obhajkyňa JUDr. E. H. nebolo doručené predmetné uznesenie, nemohla obhajkyňa „... ako oprávnená osoba“ proti tomuto uzneseniu podať „... riadny opravný prostriedok, a to sťažnosť“, čím malo byť porušené právo sťažovateľa na obhajobu. Ako však vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, teda nie práv iného subjektu. Navyše, obhajca podáva sťažnosť proti uzneseniu (resp. iný opravný prostriedok) vždy v mene obvineného, teda nie je oprávnený sám podať takýto opravný

prostriedok. Ústavný súd je však v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný petitom sťažovateľa, ktorý je kvalifikovane zastúpený právnou zástupkyňou. Ústavný súd preto sťažnosť preskúmal z hľadiska možného porušenia už uvedených základných práv, ktorých ochrany sa sťažovateľ domáhal v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti.

9. Podstata sťažnosti sa týka údajného pochybenia pri doručovaní uznesenia o vznesení obvinenia z 23. novembra 2010, pretože uvedené uznesenie nebolo doručované JUDr. E. H., ktorá mala byť za obhajkyňu sťažovateľa zvolená ako prvá. Okresný súd z toho dôvodu uznesením sp. zn. 4 T 91/2011 z 5. marca 2012 odmietol obžalobu podanú na sťažovateľa a ďalšie osoby a vec vrátil prokurátorovi. Na základe sťažnosti podanej okresným prokurátorom krajský súd napadnutým uznesením z 23. mája 2012 zrušil uznesenie okresného súdu z 5. marca 2012 a uložil okresnému súdu vo veci konať a rozhodnúť. Krajský súd napadnutým uznesením jednoznačne zdôraznil, že v súvislosti s doručovaním uznesenia o vznesení obvinenia z 23. novembra 2010 v žiadnom prípade nedošlo k porušeniu práv na obhajobu. Sťažovateľ však s týmto názorom krajského súdu nesúhlasí a v sťažnosti prezentuje názor, že postupom orgánov činných v trestnom konaní, a teda aj krajského súdu, boli porušené označené základné práva.

10. Po oboznámení sa so sťažnosťou ústavný súd konštatuje, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená z týchto dôvodov:

V súvislosti s doručovaním uznesenia o vznesení obvinenia platí osobitná úprava jeho oznamovania ustanovená v § 206 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorej sa uznesenie o vznesení obvinenia ihneď oznámi obvinenému. Zároveň podľa tohto ustanovenia ak bolo uznesenie o vznesení obvinenia oznámené jeho vyhlásením, je policajt povinný vydať obvinenému rovnopis tohto uznesenia bez meškania. Dodržanie tohto postupu sťažovateľ nespochybňuje, ako vyplýva z príloh sťažnosti, uznesenie o vznesení obvinenia z 23. novembra 2010 bolo sťažovateľovi oznámené dorúčením jeho rovnopisu v ten istý deň, t. j. 23. novembra 2010. Pokiaľ ide o doručovanie uznesenia o vznesení obvinenia obhajcovi, je potrebné uviesť, že právna úprava v § 179 ods. 1 až 3 Trestného poriadku všeobecne ustanovuje iba tieto prípady, keď sa uznesenie oznamuje obvinenému, ako aj obhajcovi:

a) ak je obvinený pozbavený spôsobilosti na právne úkony, alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, alebo

b) ak je obvinený vo väzbe, vo výkone trestu odňatia slobody alebo na pozorovaní v zdravotníckom ústave.

Pokiaľ nejde o žiaden z týchto prípadov, nie je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní oznamovať vydané uznesenie obvinenému, ako aj jeho obhajcovi. U sťažovateľa v čase vydania uznesenia o vznesení obvinenia, t. j. 23. novembra 2010, nešlo ani o jeden z týchto prípadov, pretože sťažovateľ nebol pozbavený spôsobilosti na právne úkony a jeho spôsobilosť na právne úkony nebola ani obmedzená, sťažovateľ nebol vo väzbe, vo výkone trestu odňatia slobody a ani na pozorovaní v zdravotníckom ústave. Sťažovateľ bol v čase vydania uznesenia o vznesení obvinenia zadržaný ako podozrivý a bol umiestnený v cele policajného zaistenia Krajského riaditeľstva Policajného zboru v N., z ktorej bol na základe príkazu prokurátora okresnej prokuratúry z 24. novembra 2010 prepustený na slobodu. Preto skutočnosť, že uznesenie o vznesení obvinenia z 23. novembra 2010 nebolo doručené obhajkyni JUDr. E. H. (a ani inému obhajcovi), nemohla sama osebe mať za následok porušenie základného práva sťažovateľa na obhajobu, resp. na právnu pomoc.

11. Napriek tomu však uznesenie o vznesení obvinenia z 23. novembra 2010 bolo v ten istý deň doručené aj zvolenému obhajcovi sťažovateľa JUDr. M. K., čo uvádza aj sám sťažovateľ. Z toho vyplýva, že príslušné orgány činné v trestnom konaní zabezpečili ochranu práv sťažovateľa až nad rámec svojich povinností. Sťažovateľ tak v plnom rozsahu mohol uplatňovať svoje práva na obhajobu buď sám, alebo prostredníctvom obhajcu. Skutočnosť, že sťažovateľ v konkrétnom prípade nepodal, a to ani prostredníctvom obhajcu JUDr. M. K., sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia, nemožno v žiadnom prípade hodnotiť ako porušenie práva na obhajobu. V prípade sťažovateľa nešlo o takú situáciu, keď by bolo potrebné doručovať uznesenie o vznesení obvinenia aj (ktorémukoľvek) obhajcovi. Krajský súd napadnutým uznesením správne konštatoval, že v danom prípade neboli naplnené podmienky na postup podľa § 244 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku (odmietnutie obžaloby a vrátenie veci prokurátorovi, pozn.), pretože nebol zistený žiaden zákonný dôvod na doručovanie uznesenia o vznesení obvinenia aj JUDr. E. H. Krajský súd

preto napadnutým uznesením zrušil uznesenie okresného súdu z 5. marca 2012 a uložil mu, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

12. Právne závery krajského súdu sú preto celkom legitímne a ústavnoprávne akceptovateľné. Krajský súd správne interpretoval a aplikoval príslušné ustanovenia Trestného poriadku ako relevantnej právnej normy. Napadnutým uznesením krajského súdu neboli žiadnym spôsobom porušené práva sťažovateľa vrátane práva na obhajobu. Ústavný súd preto z dôvodu absencie príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3 a čl. 50 ods. 3 ústavy sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

13. Keďže bola sťažnosť odmietnutá, ústavný súd sa už nezaoberal ďalšími návrhmi sťažovateľa, pretože tieto sú viazané na to, že ústavný súd sťažnosti vyhovie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. marca 2013